

Іван ОСТАЩУК,
ВДНЗ України Буковинський
державний медичний
університет²,
Чернівці (Україна)
ostaszczuk@ukr.net

Ivan OSTASHCHUK
Higher State Educational
Establishment of Ukraine
«Bukovinian State Medical
University»
Chernivtsi (Ukraine)

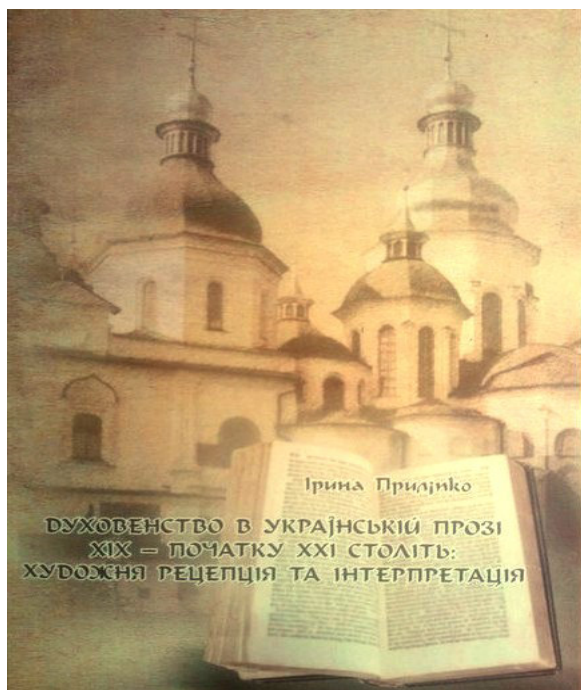
**«ПОКЛЯВСЯ ГОСПОДЬ, І НЕ БУДЕ ЖАЛІТИ: ТИ
СВЯЩЕНИК НАВІКИ ЗА ЧИНОМ
МЕЛХИСЕДЕКОВИМ» (ПСАЛМИ 110 (109), 4). РЕЦЕНЗІЯ
НА МОНОГРАФІЮ: ПРИЛІПКО І.Л. ДУХОВЕНСТВО В
УКРАЇНСЬКІЙ ПРОЗІ XIX – XXI СТОЛІТЬ: ХУДОЖНЯ
РЕЦЕПЦІЯ ТА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ: МОНОГРАФІЯ/ ІРИНА
ПРИЛІПКО. – К. : ЛОГОС, 2014. – 482 С.**

**«THE LORD HATH SWORN, AND WILL NOT REPENT,
THOU ART A PRIEST FOR EVER AFTER THE ORDER OF
MELCHIZEDEK» (PSALMS 110 (109), 4). REVIEW OF
THE MONOGRAPHY BY I.L. PRYLIPKO «CLERGY IN
UKRAINIAN PROSE OF XIX – BEGINNING OF XXI
CENTURIES: ARTISTIC RECEPTION AND
INTERPRETATION», KYIV, LOGOS, 2014, 482 P.**

Ключевые слова: проза,
духовенство, Церковь, реце-
пция.

И. Осташук. «Клялся Господь и не раскается: Ты священник вовек по чину Мелхиседека» (Псалтирь 110 (109), 4). Рецензия на монографию: **Прылипка И.Л.** Духовенство в украинской прозе XIX – начала XX веков: художественная рецепция и интерпретация: монография / **Ирина Прылипка.** – К. : Логос, 2014. – 482 с.

В монографии Ирины Прылипка раскрываются особенности изображения духовенства и церковно-религиозных реалий в прозе украинских писателей XIX–начала XX веков. Литературные тексты анализируются на основании использования широкого контекста художественных, исторических, общественно-политических и церковно-религиозных тенденций. Исследовано образные, идейно-тематические, жанрово-стилистические доминанты прозы о духовенстве.

У спробах реконструкції культурного маркесвіту окремої нації або цивілізації не обійтися без тісного діалогу філософії та філології, адже, як відомо, перша з них займається «оголеним», «чистим» смислом, ідеєю, концепцією, а друга – смислом, що живе у промовленому й написаному слові. Звернемо увагу також на ще один мо-

мент: у лексемах «філологія» та «філософія» присутнє грецьке дієслово *φιλεῖν* – «любити». У корпусі книг Святого Письма *φιλεῖν* (окрім семантичного поля любові вищої духовної свободи слова *ἀγάλαν*) одухотворилося і стало репрезентувати християнське відношення любові, що опиралася на особистісну схильність та спілкування. Протягом століть оцей високий модус євангельського послання любові прагнуть нести в світ християнські священнослужителі, намагаючись бути вірними словам із другої частини псалму 110 (109), в якому подано піднесене пророцтво про священство, для котрого в християнстві найвищим прикладом є Ісус Христос.

Як слушно зауважує Ірина Приліпко у своїй роботі «Духовенство в українській прозі XIX – XXI століть: художня рецепція та інтерпретація», «актуальність монографії зумовлена відсутністю у літературознавстві окремого дослідження специфіки художньої рецепції духовенства в українській літературі; потребою комплексного аналізу прози про духовенство у векторах художньо-літературних, суспільно-історичних та церковно-релігійних тенденцій XIX – початку XXI ст., крізь призму ідейно-тематичних, образних, жанрово-структурних, стильових особливостей» (с.7). Звернемо увагу, що тема цієї наукової роботи наділена актуальністю не лише в літературознавстві, але й в колі філософських і ку-

льтурологічних наук, адже у православній традиції релігійне життя тісно пов'язане з національним буттям. Специфікою української нації є те, що, окрім домінуючої православної конфесії, Українська греко-католицька церква здійснила вагомий вплив на формування національної ідентичності. Образи православних та греко- (рідше – римо-) католицьких священнослужителів і репрезентують магістральні світоглядні орієнтири певних культурно-історичних епох, представлених у красному письменстві.

У монографічному дослідженні Ірини Приліпко вмотивовано використано ряд наукових методів, зокрема: біографічний, компаративний, інтертекстуальний, текстологічний, герменевтичний та рецептивної естетики.

У зв'язку із загальним задумом монографічної роботи цілком логічною є її архітектоніка, представлена в окремих розділах праці: «Духовенство і Церква в Україні: суспільно-історичні та ідейно-художні аспекти», «Рецепція образів духовенства в жанрово-стильовій системі української прози XIX ст.», «Образи священнослужителів у парадигмі української літератури кінця XIX – початку XXI ст.», «Образи духовенства у вимірах поезики української літератури XX – початку XXI ст.».

У жанрово-стильовій системі української прози XIX ст. окремо розглянуто моделювання образів духовних діячів і церковно-релігійних реалій у романтичному та реалістичному типах творчості. Розкриваючи тему духовенства і церкви в українській історичній прозі межі століть, дослідниця робить висновок, що «тогочасна церковно-релігійна та політична ситуація, її русифікація, втрата гуманістичних та національних принципів у середовищі священнослужителів – усе це сприяло трансформації у свідомості народу уявлення про церкву та її діячів. Відповідно, художня парадигма літератури межі століть репрезентує різновекторність зображення постаті духовної особи» (с.263).

У висвітленні художньої рецепції духовних осіб у творах сучасних письменників проникливо проаналізовано, зокрема, доробок Валерія Шевчука, про який зазначено у монографії так: «Багатоплановість образів духовенства у творах В.Шевчука зумовлена їхньою амбівалентністю, адже вони, переважно представники епохи Бароко, наділені здатністю відчувати таємничість і діалектику людського буття, схильні до екзистенційних почуттів та філософських узагальнень. Образи героїв-священнослужителів розкриваються у вимірах морально-етичної, філософської проблематики, актуалізуючи теми добра та зла, гріха й спокути, минушості та вічності, мети й обов'язку» (с.393).

Особливою заслугою монографічного дослідження Ірини Приліпко є те, що вона вперше у вітчизняній літературознавчій науці спробувала системно проаналізувати концептуальні домінанти величезного дискурсу – прози про духовенство в українській літературі XIX – початку XXI століть.

Ostashchuk Ivan. «The Lord hath sworn, and will not repent, Thou art a priest for ever after the order of Melchizedek» (Psalms 110 (109), 4). Review of the monography by I.L.Prylipko “Clergy in Ukrainian prose of XIX – beginning of XXI centuries: artistic reception and interpretation», Kyiv, LOGOS, 2014, 482 p. In the monograph by Iryna Prylipko the features of image of the clergy and church-religious realities in the Ukrainian prose writers of XIX – early XXI centuries are revealed. The literary texts on the basis of the use of the broader context of artistic, historical, social-political and church-religious tendencies are analyzed. An imaginative, ideological and thematic, genre and stylistic dominants of prose about the priesthood is investigated.

Key words: *prose, clergy, church, reception.*

Ostashchuk Ivan – доктор філософських наук, професор кафедри суспільних наук та українознавства Буковинського державного медичного університету. Коло наукових інтересів: філософія релігії, історія релігії, релігійна герменевтика, культурологія. Автор 115 наукових публікацій.

Ostashchuk Ivan – Doctor of Philosophy Science, Professor of the Social Sciences and Ukrainian Studies department of Bukovinian State Medical University. Research interests: Philosophy of Religion, History of Religion, Religious Hermeneutics, Cultural Studies. Author of 115 scientific publications.

Received 29-02- 2016

Advance Acces Publisher: April, 2016

© I. Ostashchuk, 2016